

Varsinais-Suomen monikulttuurisuus- ja maahanmuuttajaneuvostojen yhteinen kannanotto kaiken rasistisen toiminnan tuomitsemiseksi.

Parhailtaan Suomessa vietetään valtakunnallista rasismin vastaista viikkoa. Turun, Laitilan ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueen monikulttuurisuusneuvostot sekä Salon kaupungin maahanmuuttajaneuvosto ovat kokoontuneet ensimmäiseen yhteiseen kokoukseensa, jossa neuvostot haluavat osoittaa tukensa kaikille rasismin kohteiksi joutuneille julkaisemalla tämän kannanoton, jossa rasismi ja syrjintä tuomitaan jyrkästi.

Monikulttuurisuusneuvostot ja maahanmuuttajaneuvosto ovat huolissaan rasismin kasvusta ja kiristyneistä asenteista maahanmuuttoa kohtaan Suomessa ja koko Euroopassa. Suomen lainsäädännössä syrjintä ja ihmisten eriarvoinen kohtelu on kielletty useassa laissa. Vaikka rasistista rikosta ei ole lainsäädännössä omana rikosnimikkeenä, esimerkiksi pahoinpitely, syrjintä työpaikalla tai koulussa tai kunnianloukkaus voidaan katsoa rasistisiksi teoiksi, jos teko kohdistuu yksilöön tai ryhmään etnisen taustan, ihonvärin, kulttuurin tai muun vastaavan syyn perusteella.

Rasistinen käytös ja vihapuhe ovat muuttuneet maassamme avoimemmaksi ja arkipäiväisemmäksi. Jotta rasismia voidaan torjua ja sen seurauksia hoitaa, avainasemassa on ymmärrys rasismin monimuotoisuudesta ja siitä, että rasismin vastustaminen kaikkien suomalaisten yhteinen asia. Tutkimusten mukaan eniten rasismia esiintyy sosiaalisessa mediassa, mutta rasismi ei ole harvinaista julkisilla paikoilla, kuten kouluissa, joukkoliikenteessä ja kaduillakaan. Myös vaikeammin havaittavaa, yhteiskunnan toimintatavoissa ilmenevää rakenteellista rasismia esiintyy laajasti, mikä näkyy muun muassa rekrytoinneissa, asuntomarkkinoilla tai palveluissa.

Suuri osa rasismista ja koetusta syrjinnästä jää julkisuudelta piiloon, mutta kokemukset ovat yleisiä sekä Suomeen muuttaneilla että Suomen romaniväestön ja saamelaiden keskuudessa. Tämä on todennettavissa useiden kansallisten ja kansainvälisten tutkimusten perusteella. Esimerkiksi Suomen Punaisen Ristin viime vuonna tekemän kyselytutkimuksen mukaan 82 prosenttia Suomessa asuvista vastaajista kertoo todistaneensa tai kokeneensa itseensä tai toisiin kohdistuvaa rasismia. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) vuonna 2022 toteuttama MoniSuomi-tutkimus osoitti, että Suomeen muuttaneesta väestöstä 42 % oli kokenut syrjintää Suomessa vuoden aikana. Myös THL:n tekemän kouluterveyskyselyn mukaan ulkomaalaistaustaisista lapsista noin puolet on kokenut syrjintää. Vuonna 2023 EU:n perusoikeusvirasto tutki afrikkalaistaustaisiin kohdistuvaa rasismia ja syrjintää 13 jäsenmaassa. Kyselyyn vastanneista 34 % kertoi kokeneensa rasistista syrjintää vuoden aikana, mikä on 10 % enemmän kuin kuusi vuotta aiemmin tehdyssä kyselyssä. Huonoin tilanne oli Saksassa ja Itävallassa. Kolmanneksi heikoin tilanne on Suomessa, jossa rasismia oli kokenut 54 prosenttia vastaajista.

Rasismi ei ole ainoastaan yksilön tai yhteisön ongelma, vaan se vahingoittaa koko yhteiskuntaa ja vaikuttaa myös heihin, joihin rasismi ei suoraan kohdistu. Rasismi rikkoo kansakunnan yhtenäisyyttä johtaen polarisaatioon ja segregatioon, minkä seuraukset näkyvät yhteiskuntarauhassa ja turvallisuudessa. Rasismilla on vaikutusta myös maan talouteen ja työllisyyteen sen sulkiessa osan ihmisistä pois työelämästä tai estäessään ihmistä saamasta tutkintoaan vastaavaa työtä. Rasismi vaikuttaa myös Suomen imagoon maiden kilpaillessa työvoimasta ja kansainvälisistä osaajista.

Rasistinen vihakampanja Lucia-neidoksi valittua Daniela Owusua kohtaan joulukuussa 2024 ylitti kansainvälisen uutiskynnyksen ja mediakohun myötä käynnistyi keskustelu, joka tavoitti nekin, jotka haluavat olla huomaamatta, mitä ympärillä tapahtuu, vaieta ja unohtaa. Daniela Owusuun kohdistettu hyökkäys oli sekä sisällöltään, mittasuhteiltaan että toimintatavoiltaan poikkeuksellisen raaka ja vastenmielinen. Samalla se oli myös vakava muistutus siitä, että yksilöiden, viranomaisten ja erilaisten organisaatioiden tulee jatkaa rasismin vastaista työtä.

Laitilan, Turun ja Varsinais-Suomen monikulttuurisuusneuvostot ja Salon maahanmuuttajaneuvosto haluavat osoittaa tukensa kaikille rasismien ja vihapuheiden kohteeksi joutuneille lapsille, nuorille ja aikuisille, joiden arkea rasismi varjostaa. Rasismi vaikuttaa ihmisen elämään kokonaisvaltaisesti. Rasismien ja syrjinnän vaikutukset yksilön mielenterveyteen ja hyvinvointiin ovat vakavia. Jos joutuu kohtaamaan arjessaan päivittäin rasismia, sen kuormittavat vaikutukset ovat pitkäkestoisia ja vaikutukset saattavat näkyä ylisukupolvisesti. Rakenteellinen rasismi kasvattaa väestöryhmien välisiä tulo- ja hyvinvointieroja hankaloittamalla muun muassa koulutukseen ja työhön pääsyä sekä vaikeuttamalla asunnon saantia. Rasismi vaarantaa maahan muuttaneiden ja kulttuurivähemmistöihin kuuluvien osallisuuden suomalaisen yhteiskuntaan ja hiljentävät vähemmistöjen äänen.

Tällä kannanotolla Turun ja Laitilan kaupunkien sekä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen monikulttuurisuusneuvostot ja Salon maahanmuuttajaneuvosto omalta osaltaan sitoutuvat toiminnallaan edistämään suvaitsevaisuutta, rasismien vastaisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä kannustavat jokaista Varsinais-Suomessa asuvaa mukaan rasismien vastustamiseen omilla teoillaan.

Turussa 18.3.2025

Tiina Saari
puheenjohtaja
Laitilan monikulttuurisuusneuvosto

Saeko Lindroos
puheenjohtaja
Salon maahanmuuttajaneuvosto

Mohammad Badawieh
puheenjohtaja
Turun monikulttuurisuusneuvosto

Alas Ali
puheenjohtaja
Varsinais-Suomen hyvinvointialueen
monikulttuurisuusneuvosto